

УДК 338.48:091

Дичко С.А.¹

Никоненко С.В.²

¹студ. гр. МТУ-124м ЗНТУ

²канд. екон. наук, доц. ЗНТУ

АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ З ЧАСІВ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Після завершення Другої світової війни туристична інфраструктура Української РСР перебувала у занепаді, через що розбудова власної туристичної галузі після отримання незалежності давалася вкрай важко та супроводжувалася погіршенням матеріально-технічної бази туризму та впливом коштів за кордон.

Одним із перших кроків до відродження туристичної галузі було прийняття Верховною радою України Закону України «Про туризм» 15 вересня 1995 року. Закон пропонував конкретні завдання, які потрібно було виконати задля пришвидшення розвитку туризму, наприклад, створення приватних туристичних підприємств, які б ставили за мету не лише отримання прибутку, а й підвищення якості обслуговування та надання широкого спектру послуг, разом із поширенням клієнтської бази. Таким чином, туристична галузь почала сприяти розбудові економіки України та підвищила інтерес до вивчення історії рідного краю та культурної спадщини українського народу.

На початку ХХІ ст. туристична галузь практично відновила попередні потужності й почала виробляти до 8 % ВВП і складала 20 % зовнішньоторговельного обігу України. Лише завдяки туристичній галузі було створено 1,58 мільйонів робочих місць.

Розвиток українського туристичного ринку контролювала Державна туристична адміністрація України, яка у 2002 році першою здійснила рекламну кампанію «Відпочивай в Україні», матеріали якої були трансльовані на Першому національному телеканалі, а також поширені у вигляді роздаткового матеріалу (наприклад, серія листівок «Welcome to Ukraine»). Також за її ініціативою представникам туристичного бізнесу була надана державна підтримка для участі в українських та міжнародних виставках.

18 листопада 2003 року Верховна Рада України затвердила правки до Закону України «Про туризм», де поруч із загальними положеннями узаконена державна політика та державне регулювання в галузі туризму, показана безпека туризму, подано основи організації туристичної діяльності, професійної підготовки фахівців та наукове забезпечення туризму,

висвітлено правову основу міжнародного співробітництва в галузі туризму, а також контроль за діяльністю в галузі туризму і відповідальність за порушення законодавства України про туризм. Також у листопаді 2003 року разом із представниками Євросоюзу було створено Кримський центр розвитку туризму задля підтримки та розвитку туристичної інфраструктури АР Крим.

У 2005 році спостерігається стрімкий розвиток готельного бізнесу, кількість готелів збільшилася на 6,5 %, а одноразова місткість на 10,5 %, незважаючи на повільний розвиток туристичної галузі загалом. У 2006 році відбувся сплеск інтересу до міжнародного туризму, українці почали масово подорожувати до інших країн.

Фінансова криза 2008 р. мала значні наслідки для розвитку української і світової туристичної індустрії. По-перше, брак вільних ресурсів на фінансових ринках суттєво обмежив розбудову туристичних об'єктів. По-друге, зростання безробіття і скорочення доходів населення викликало «ефект оптимізації витрат домогосподарств», що супроводжувався скороченням витрат на дозвілля, лєвова частка яких акумулювалася туризмом. Фінансування розвитку туризму в Україні здійснювалося за остаточним принципом. Обсяги видатків у 2008 р. зменшились порівняно з 2007 р. майже на 13 %. У 2009 р. взагалі склалася критична ситуація – бюджетні програми щодо розвитку туризму та створення умов безпеки туристів фінансувалися переважно лише на погашення кредиторської заборгованості, що утворилася через недофінансування вартості заходів, проведених у 2008 р.

Найістотніші негативні тенденції у 2009 р. спостерігалися в розвитку в'їзного туризму. Це пояснювалося складною економічною та політичною ситуаціями, які існували в країні. Так, протягом 9 місяців Україну відвідали 16,5 млн. в'їзних (іноземних) туристів, що на 18 % менше, ніж за аналогічний період 2008 року. Зменшення обсягів в'їзного потоку протягом 9 місяців 2009 року відбулося за рахунок падіння числа поїздок за всіма мотиваціями.

Виїзний турпотік за 9 місяців 2009 року зменшився порівняно з 2008 роком на 2 % та становив 11,6 млн. туристів. Це свідчило про зміни уподобань українців у зв'язку з кризою на користь більш дешевого виду відпочинку, що в свою чергу позитивно позначилося на розвитку внутрішнього туризму.

За 2014 – 2015 рр. туристичний ринок України зазнав серйозних випробувань. АТО, девальвація і падіння рівня життя – позначилися всі ці фактори. Попит на туризм упав на 70 %. Виїзний турпотік з України, що становив близько 2 млн. осіб на рік, скоротився до 700 – 800 тис. На даний момент основні туристичні напрямки України – це Чорноморське і Азовське узбережжя, Карпатські гори, міста Київ, Львів і Одеса. У них є безліч як

загальних проблем, так і індивідуальних. Загальні проблеми туризму в Україні: погані дороги, відсутність сприятливих умов для розвитку бюджетних авіаперельотів (перш за все національних перевізників), податковий і адміністративний тиск на бізнес, негативний інвестиційний клімат, слабо розвинена інфраструктура.

На сьогодні, Україна має значний туристичний потенціал і всі передумови для розвитку внутрішнього, в'їзного та виїзного туризму. Стратегією розвитку туристичної галузі в Україні може бути створення конкурентоспроможного на світовому ринку туристичного продукту, здатного максимально задовольнити туристичні потреби населення країни.